

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ДЕВЕТИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 34

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Цјеловит развој психофизичких потенцијала ученика (интелектуалних, социјално-емоционалних, моторичких, стваралачких и др.).
- Развијање способности ликовног: посматрања, опажања, мишљења, памћења, изражавања и вредновања.
- Оспособљавање за активно и одговорно учествовање у индивидуалном и тимском раду.
- Развијање позитивног односа према естетским вриједностима умјетничких дјела.
- Стимулисање развоја љубави према културном наслеђу.
- Стимулисање и оспособљавање за критички однос према властитом раду и раду других ученика.
- Развој способности за стваралачко преношење визуелно - ликовних искустава у природно - друштвена подручја и развијање интересовања за оплемењивање и заштиту природе и смисла за унапређење културе живљења.
- Оспособљавање ученика за аргументовано изношење личног става и мишљења, те могућност практичне примјене различитих ликовних и језичких форми изражавања осјећања и идеја.
- Стимулисање и оспособљавање ученика да самостално проналазе адекватне и научно провјерене информације из различитих извора (уџбеника, енциклопедија, интернета), те да исте критички сагледавају, анализирају и примјењују у истраживању и креирању ликовног рада.
- Развијање активног и одговорног односа према актуелним питањима заштите и унапређења човјекове природне и културне средине.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Оспособљавање ученика да користећи различите ликовне елементе и ликовне принципе урадеслободно изведену композицију.
- Развијање ликовног и естетског осјећаја за визуелну метафорику и значај самог знака, симбола, амблема и друго.
- Оспособљавање ученика да разликују и користе различите принципе ликовне композиције као што су: доминанта, јединство, контраст и равнотежа.
- Оспособљавање ученика да стварају ликовна дјела обogaћена надреалним ликовима смјештеним у иреалне односе, окружење и простор, развијају машту, нарацију и истраживачки дух.
- Оспособљавање ученика да створе визуелну поруку примјеном доступне савремене технологије и уоче значај визуелног споразумијевања у свакодневној размјени информација.
- Оспособљавање ученика да разумију значај модерне умјетности.
- Усвајање нових знања из основа историје умјетности (епохе, стилови, дјела и аутори).

ПРЕГЛЕД ТЕМАТСКИХ ЦЈЕЛИНА

Наставна тема

Оквирни број часова

1. Слободно компоновање	6
2. Визуелна метафорика	4
3. Доминанта, јединство и контраст у простору	12
4. Слободно компоновање и фантастика	4
5. Визуелне поруке	4
6. Умјетничко наслеђе	4

САДРЖАЈИ И ИСХОДИ ПРОГРАМА

Исходи учења	Садржаји програма/Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1. СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ (6)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ дефинише појам слободног компоновања; ▪ дефинише појмове импресија и експресија; ▪ препознаје основна обиљежја импресионизма, постимпресионизма и експресионизма; ▪ слободно компонујући ствара композицију у експресионистичком стилу; ▪ уочава улогу боје (као основног изражајног средства у сликарству) у грађењу форме; ▪ препознаје спонтани и уређени ритам; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Експресивни израз. ▪ Ритмичко - хармонијска композиција (однос боје и форме). 	<p>Историја Српски језик</p>
Тема 2. ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА (4)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ дефинише појмове: амблем, симбол, знак, алегорија, хералдика; ▪ ствара ликовни рад (по сопственом избору): амблем, симбол, знак, персонификација, метафора, алегорија и хералдика; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Амблем, симбол, знак, персонификација, метафора, алегорија, хералдика. 	<p>Српски језик Историја Основи информатике</p>

ТЕМА 3. ДОМИНАНТА, ЈЕДИНСТВО И КОНТРАСТ У ПРОСТОРУ (12)		
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ дефинише простор и његове елементе; ▪ препознаје ликовне принципе у ликовној композицији; ▪ именује начела компоновања; ▪ дефинише процес компоновања; ▪ препознаје специфичну улогу боје као доминатног ликовног елемента у фовизму; ▪ анализира примјену различитих начела компоновања у дјелима умјетника XX вијека; ▪ ствара ликовну композицију по начелима доминације, хармоније, контраста, јединства и равнотеже; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Простор и његови елементи. ▪ Доминанта као услов повезивања разнородних елемената. ▪ Сродност ликовних вриједности. ▪ Контраст као супротност ликовних вриједности. ▪ Јединство и хармонија као основне вриједности композиције. ▪ Статично и динамично јединство. ▪ Јединство израза. ▪ Јединство и равнотежа. 	<p>Музичка култура Математика</p>
Тема 4. СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ И ФАНТАСТИКА (4)		
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ анализира имагинарна стања и ситуације унутар ликовних дјела најпознатијих умјетника надреализма; ▪ ствара ликовну композицију у којој су елементи у надреалним односима; ▪ препознаје елементе фантастике у стрипу, видео-игрицама, цртаним филмовима и сл; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Реални облици у надреалним односима. ▪ Стрип. ▪ Цртани филм. ▪ Видео-игрице. 	<p>Српски језик Историја</p>
Тема 5. ВИЗУЕЛНЕ ПОРУКЕ (4)		
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ уочава улогу и начин примјене визуелних порука у свакодневној комуникацији; ▪ креира визуелну поруку у форми гиф-а, стоп-анимације, анимације и сл.комбиновањем доступне савремене технологије (компјутерски програми, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Визуелне поруке у свакодневној комуникацији. ▪ Од статичног ка динамичном (прелазак илустрације у анимацију). 	<p>Основи информатике</p>

апликације на мобилном телефону, дигитални фото-апарат и сл.) са класичним ликовним техникама;		
Тема 6. УМЈЕТНИЧКО НАСЉЕЂЕ (4)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ препознаје правце модерне умјетности и основна обиљежја: импресионизма, постимпресионизма, фовизма, експресионизма, футуризма, кубизма, дадаизма, надреализма, беспредметног сликарства, поп-арта и оп-арта; ▪ препознаје најзначајнија сликарска и вајарска дјела наведених праваца модерне умјетности; ▪ ствара ликовну композицију поштујући стилска обиљежја једног од наведених праваца модерне умјетности. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Правци у модерној умјетности (импресионизам и постимпресионизам; фовизам и експресионизам; футуризам и кубизам; дадаизам и надреализам; беспредметно сликарство, поп-арт и оп-арт). 	Историја Географија Основи информатике Музичка култура

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

У реализацији наставе примарни задатак наставника је да плански, систематично и организовано код ученика развија ликовну културу и ликовно изражавање у складу са њиховим индивидуалним способностима и могућностима.

Приликом планирања, програмирања и припремања васпитно-образовног рада потребно је функционално операционализовати исходе и садржаје учења за сваки наставни час, како би се исти остварили на што вишем нивоу и тако допринијели развоју свих ликовних компетенција ученика, а нарочито оних који се односе на ликовно стваралаштво и оригиналност. Стога, наставни процес треба организовати и реализовати тако да се код ученика постигне виши ниво способности код опажања, примања и разумијевања.

Поред предметног систематичног и поступног повезивања исхода и садржаја учења из ликовне културе, наставници су дужни да квалитетно и сврсисходно врше међупредметно повезивање исхода и садржаја учења (из овог наставног предмета са другим наставним предметима у 9. разреду), у циљу стварања учениковог укупног погледа на свијет који нас окружује. Међупредметна корелација не треба да буде сама себи сврха, већ наставник ликовне културе у сарадњи са наставницима других предмета треба стручно да планира, припрема и реализује наставни процес, тако што ће између осталог, заједнички осмислити активности и задатке за ученике помоћу којих ће омогућити остваривање исхода учења из различитих

наставних предмета. На примјер: могуће је осмислити заједнички истраживачки задатак из ликовне културе (израда есеја из теме *Умјетничко наслеђе*) и основа информатике (проналажење и преузимање информација у вези оветеме са интернета, процјена њихове тачности и израда презентација коришћењем научених команди), које ће ученици завршити у договору и под надзором наставника који су задатак и осмислили. Сваки наставник у одређеном документу ће вредновати оне податке и сегменте рада који су у непосредној вези са дефинисаним исходима учења конкретног наставног предмета. Дакле, међупредметно планирање и реализација наставног процеса треба да допринесуцјеловитомразвоју личности ученика.

Да би се омогућило остваривање исхода учења на што вишем нивоу у складу са индивидуалним могућностима и способностима ученика, потребно је:

- Планирати и реализовати посјете музејима, галеријама и умјетницима у свом граду, што би за циљ имало стицање нових знања у свим ликовним дисциплинама и о историјско-умјетничким чињеницамапрошлог и садашњег времена. У оквиру посјете пожељно је да ученици документују (фото, видео и аудио записи)податке који су директно везани за исходе учења у циљу остваривања општих и посебних задатака из ликовне културе и историје.
 - Кроз рад са ученицима остварити принцип квалитета који има васпитну улогу и уско је везан са васпитном усмјереношћу која даје резултат искрености и сталних активности у промишљању, те развијању оригиналних идеја код ученика.
 - Поштовати развојне фазе дјечијег ликовног изражавања, те водити рачуна да тежина ликовног задатка буде за нијансу изнад могућности ученика (у зони наредног развоја), како би се подстакао интерес за рад и креативност.
 - Остварити принцип активног односа према околини гдје ученици активно истражују своју околину, предмете и разне појаве својим чулима.
 - Тежити ка томе да наставник у што мањој мјери користи готове предлошке, примјере, схеме, моделе и репродукције, како се не би код ученика спутавала и ограничавала оригинална стваралачка способност.
- Тежити јединству теорије и праксе у циљу функционалне примјене теоријског знања приликом властитог ликовног изражавања.
- Ставити акценат на стваралачку игру (истраживачка и/или манипулативна), која треба да представља темељ дјечијих активности и упознавања свијета који га окружује.
 - Наставни процес организовати у складу са принципима индивидуализоване наставе како би се омогућио развој свих ученика у складу са њиховим индивидуалним способностима и могућностима.
 - Послије завршеног циклуса слиједи естетска анализа ученичких радова.

Извори учења:

Уџбеници одобрени од стране надлежног министарства, стручни уџбеници, литература, часописи, монографије сликара и вајара, видео и аудио материјали, интернет, штампани материјал и друго.

Технике и поступци оцјењивања (усмено, писано и практичноликовно стваралаштво):

- самовредновање;
- оцјењивање од стране ученика;
- оцјењивање од стране наставника;
- оцјењивање интерактивног групног рада;
- презентације (нпр. есеја) или рад у форми Power Pointпрезентације.

Чланови Стручног тима за наставни предмет Ликовна култура за девети разред:

1. Др Слађана Вилотић, Републички педагошки завод - координатор
2. Александар Мугоша, ЈУ ОШ „Бранко Ћопић“ Приједор
3. Маја Јовић Црнчевић, ЈУ ОШ „Петар Кочић“ Приједор
4. Мр Бојана Стојаковић, ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој
5. Доц. др Драган Чихорић, Академија ликовних умјетности, Универзитет у Источном Сарајеву
6. Проф. др Сениша Видаковић, Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци
7. Радмила Бабић-Бајић, Угоститељско-трговинско-туристичка школа Бања Лука